

Yttrande till Näringsdepartementet - Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden, SOU 2015:91

(Regeringskansliets diarienummer N2015/08335/ITP)

Näringsdepartementet har gett Göteborgs Stad möjlighet att lämna synpunkter på Digitaliseringskommissionens slutbetänkande *Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden* (SOU 2015:91). Kommissionen har inför sitt slutbetänkande haft i uppdrag att presentera en omvärldsanalys, identifiera strategiska områden som bör beaktas i den framtida digitaliseringspolitiken samt utreda vilka behov som finns av nationellt främjande inom området.

Göteborgs Stad bedömer såväl omvärldsanalysen (Kapitel 3) som de perspektiv betänkandet tar sin utgångspunkt i som relevant.

Göteborgs Stad är även i huvudsak positiv till kommissionens slutsatser och förslag till fortsatt arbete men önskar lyfta några kompletterande synpunkter.

Göteborgs Stad vill generellt framhålla vikten av att den kommunala representationen i det fortsatta utredningsarbetet tillgodoses.

Utvecklingen av digitala livsmiljöer sker i hög grad utanför regeringens påverkan och oberoende av nuvarande samhällsliga struktur. Den modell med såväl hierarkisk som mjuk styrning som förslaget till fortsatt arbete bygger på kan endast i begränsad omfattning rusta för omställningen till det digitala samhället. Digitaliseringen innebär ett paradigmskifte och en ny samhällsordning.

Det är viktigt att parallellt med föreslaget utredningsarbete skapa förutsättningar för och främja dynamiska krafter som dels utmanar befintliga strukturer, dels den offentliga sektorns förvaltningsmässiga perspektiv på digitaliseringen.

Finansiering

Digitaliseringskommissionens rekommenderade utredningar och åtgärder medför i ett första skede inga ekonomiska konsekvenser.

Stadsledningskontoret noterar att finansieringen av de föreslagna åtgärderna inte är heltäckande.

I ett senare skede när resultatet av genomförda utredningar skall genomföras kan kostnader uppstå, exempelvis för utbildningsinsatser. Skall Digitala agendan bli verkningsfull måste det framgå hur den i praktiken skall realiseras och finansieras.

Eventuella tillkommande kostnader för kommunsektorn förväntas lösas genom finansieringsprincipen, d v s genom statlig finansiering.

Samband

Göteborgs Stad ser att föreslagna utredningar och åtgärder i flera fall har kopplingar med pågående arbete att ta fram en nationell kvalitetsplan för äldreomsorgen och uppdraget att ta fram förslag på hur välfärdsteknologi kan användas för ökad kvalitet och effektivitet samt förslaget till nationell strategi för digitalisering av skolväsendet.

Strategiska områden för staten

(Ref till utredningen 4.2)

Göteborgs Stad bedömer valet av strategiska områden som grund för rekommendationerna som relevanta.

Kontinuerligt statligt engagemang för att främja digitalisering i samhället

(Ref till utredningen 4.3)

Göteborgs Stad ser att digitaliseringen av offentlig sektor är en viktig förutsättning för att främja digitaliseringen i hela samhället samt välkomnar långsiktighet i statens engagemang att främja digitaliseringsutvecklingen i samhället.

Göteborgs Stad ser också att samverkan mellan samhällets olika aktörer är central för att identifiera gemensamma behov och lösningar .

I likhet med andra länder borde digitaliseringen av offentlig sektor vara ett prioriterat område.

Nationellt främjande och stöd till digitalisering

(Ref till utredningen 4.3.1)

Göteborgs Stads synpunkter:

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget och instämmer också i att det nationella främjandet förutom organisering, kunskapsuppbyggnad och analys också behöver innefatta praktiskt stödmaterial, utarbetande av standarder och erbjudande av mötesplatser. Göteborgs Stad ser behovet av fortsatt arbetet med en standardiserad nationell informationsstruktur som ett angeläget exempel på praktiskt stödmaterial.

Göteborgs Stad delar de skäl som angivits för utredningens förslag.

Statistik för det digitaliserade samhället

(Ref till utredningen 4.3.2)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs stad ser positivt på att Statistiska centralbyrån (SCB) får i uppdrag att göra en översyn enligt Digitaliseringskommissionens förslag.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits för utredningens förslag.

Göteborgs Stad vill framhålla vikten av att sammansättningen av den föreslagna digitaliseringskunniga referensgrupp som föreslagits tillgodose det kommunala tjänsteuppdragets medborgarperspektiv.

Viktigt att översynen beaktar möjligheterna att automatiskt fånga uppgifter via öppna data så att risken att belasta kommunerna med arbetskrävande datainsamling minimeras.

Regelverk som fungerar i och för den digitala omställningen

Genomgång av digitaliseringsförsvårande lagstiftning

(Ref till utredningen 4.4.1)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs stad ser positivt på förslaget att kartlägga digitaliseringsförsvårande lagstiftning samt att utifrån resultatet utvärdera, analysera och föreslå ytterligare åtgärder.

Digitaliseringskommissionens förslag om en generell genomgång av digitaliseringshinder lagstiftning är en viktig möjliggörare för det fortsatta digitaliseringsarbetet. Göteborgs Stad lyfter fram behovet av skyndsamt i det fortsatta åtgärdsarbetet. Exempelvis är elektroniska underskrifter ett angeläget område där kvarstående hinder skyndsamt behöver undanröjas.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits för utredningens förslag.

Kommissionens förslag om två utredningar i relation till nyttjande- och delningsekonomi avser Utredning om arbetsrätt och konsumenträtt i den digitala ekonomin samt Utredning om socialförsäkringssystemen för anpassning till den digitala ekonomin.

Göteborgs Stad ser arbetsrättsliga konsekvenser av digitaliseringen och framhåller vikten av att kommunerna som arbetsgivare blir representerade i det fortsatta utredningsarbetet.

Utredning om arbetsrätt och konsumenträtt i den digitala ekonomin (Ref till utredningen 4.4.2)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs stad ser positivt på förslaget att utreda eventuellt behov av anpassning av arbetsrätten och konsumentlagstiftningen kopplat till nyttjande- och delningsekonomi.

Göteborgs Stad ser arbetsrättsliga konsekvenser av digitaliseringen och framhåller vikten av att kommunerna som arbetsgivare blir representerade i det fortsatta utredningsarbetet.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för utredningen.

Digitaliseringskommissionen har lyft ett antal exempel på viktiga frågor att utreda.

Göteborgs Stad bedömer dessa frågor relevanta men framhåller frågornas utredning och belysning i ett globalt/internationellt perspektiv.

Utredning om socialförsäkringssystemen för anpassning till den digitala ekonomin (Ref till utredningen 4.4.3)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget att utreda behovet av anpassning av socialförsäkringens regelverk utifrån digitaliseringens påverkan på förhållandena för arbetstagarna.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för utredningen.

Kompetens för det digitala samhället
Incitamentsprogram för att öka könsbalansen på högre IT-utbildningar
(Ref till utredningen 4.5.1)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs Stad ser generellt positivt på förslag att vidta åtgärder för att öka könsbalansen på högre it-utbildningar. Göteborgs Stad värderar dock inte presenterat förslag med incitamentsprogram som innebär avskrivning av studiemedel för kvinnliga studenter men konstaterar att diskriminering enligt Diskrimineringslagen (2008:567) är förbjuden i fråga om statligt studiestöd. Lag (2012:673). Någon juridisk analys har inte presenterats i denna del i betänkandet.

Insatser för att öka samtliga barns intresse för teknik och problemlösning bör övervägas redan i för- och grundskolan.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för utredningen.

Digitalt kompetenslyft för ledare i kommunal verksamhet
(Ref till utredningen 4.5.2)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget att anslå medel för kompetenslyft för ledare i kommunal verksamhet.

Syftet med det föreslagna programmet för kompetenslyft för politiker, ledare m. fl. att höja den digitala kompetensnivån och öka den strategiska förståelsen för digitaliseringens möjligheter är angeläget.

Målsättningen är att det digitala kompetenslyftet skall öka användningen av digitala verktyg i verksamhetsprocesser och digitala tjänster i servicen ut till invånare och företag och därmed höja effektiviteten och kvaliteten i det kommunala åtagandet.

Utredningen föreslår att kompetensprogrammet skall innehålla fyra delar; It som strategiskt verktyg, förändringsledning, samverkansprocesser inom organisation och mellan kommuner samt digitalisering av välfärdens kärnverksamheter.

Programmets innehåll har tyngdpunkten på att digitalisera. Göteborgs Stad anser också att ett viktigt syfte är att skapa beredskap och medvetenhet om hur digital transformering och förändringsledning kommer att påverka och omforma den kommunala verksamheten såväl i myndighetsdelar som i utförardelar. Detta borde avspeglas i kompetensprogrammets innehåll.

Med hänsyn till att målgrupper för kompetensprogrammet återfinns såväl inom politisk ledning som inom tjänstemannaorganisationen kan det vara relevant att målgruppsanpassa programmets olika delar.

Göteborgs Stad bedömer det ändamålsenligt att kompetenslyftet utformas så att kopplingar naturligt kan göras till respektive organisation exempelvis en kommun. Beroende på kommunens storlek och struktur kan delar i programmet behöva lokalanpassas.

Behov finns också av åtgärder för kompetenslyft brett och med kontinuitet på operativ nivå.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för utredningen.

Samverkan kring utbildningsprogram för digitala jobb (Ref till utredningen 4.5.3)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs Stad ser positivt på att inrätta ett samverkansråd för främjandet av skräddarsydda It-utbildningar på högskolenivå och delar de skäl som angivits som motiv för inrättande av ett samverkansråd. Med hänvisning till att omsorgstjänster i allt högre grad kommer att bygga på välfärdstekniska lösningar samt Lagen om valfrihet, och den ökade arbetsmarknaden för privata aktörer inom leverans av omsorgstjänster bör det föreslagna samverkansrådet även innehålla representation från kommunal verksamhet utifrån ett beställarperspektiv.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för inrättandet av ett samverkansråd.

Utvecklingsprogram för näringslivets digitalisering (Ref till utredningen 4.5.4)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs stad ser positivt på förslaget att ge Tillväxtverket i uppdrag att inrätta ett program för att främja näringslivets digitalisering med särskilt fokus på små och medelstora företag.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för uppdraget.

Med hänvisning till den ökade arbetsmarknaden för privata aktörer inom leverans av omsorgstjänster är det positivt att små och medelstora företag stöttas i att använda digitala verktyg för att utveckla sin affärsverksamhet och stärka sin lönsamhet.

Mindre företag inom omsorgstjänstesektorn kan ha en viktig specialinriktning. För sin kvalitet, effektivitet och överlevnad är stöd viktigt.

En genomlysning av arbetsmiljö i den digitala ekonomin *(Ref till utredningen 4.5.5)*

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs stad ser positivt på förslaget att ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att definiera begreppet digital arbetsmiljö samt om behov finns meddela ytterligare styrdokument om hur digital arbetsmiljö hanteras i enlighet med befintlig arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftning.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för uppdraget.

Göteborgs Stad ser arbetsmiljömässiga konsekvenser av digitaliseringen och framhåller vikten av att kommunerna som arbetsgivare blir representerade i det fortsatta utredningsarbetet.

Infrastruktur för att främja digitalisering **Digital post från myndigheter som förstahandsval** *(Ref till utredningen 4.6.1)*

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs Stad ser positivt på förslaget att främja en utfasning av traditionell posthantering från de statliga myndigheterna och ge samtliga individer och företag tillgång till en digital postlåda för att hantera post från myndigheterna.

De främjande insatserna bör omfatta digital posthantering från alla myndigheter inte bara de statliga. Även landsting och kommun bör på sikt omfattas.

En statligt tillhandahållen säker plattform för infrastrukturen för den digitala brevhanteringen som möjliggör för olika aktörer på marknaden att koppla samman sin digitala brevlådetjänst med plattformen välkomnas.

Tjänsten Mina meddelanden, tjänst för säker digital post från myndigheter och kommuner kräver svenskt personnummer och e-legitimation. Lösningar för digital posthantering behöver beakta behov utifrån ökad globalisering och omfattande migration. Även konsekvenser av införandet av Lagen om valfrihet där privata utförare kan bli leverantörer av välfärdstjänster behöver beaktas.

Göteborgs Stad menar att målsättningen måste vara att utformningen av digitala brevlådetjänster skall vara så enkel och intuitiv att alla kan förstå och hantera dem.

Målsättningen måste också vara att meddelande från kommunernas verksamhetssystem kan postas via standardiserade gränssnitt.

Göteborgs Stad har noterat att kommissionen beaktat behovet att genom stöd till individer i form av digitala servicecenter och digital kompetensutveckling i hemmet skapa digital delaktighet samt beaktat behovet av lösningar för individer som inte kan ha digital posthantering.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för uppdraget.

Datadriven innovation för tillväxt och välfärd
Utveckla en nationell strategi för datadriven innovation
(Ref till utredningen 4.7.1)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs stad ser positivt på förslaget att ge Vinnova i uppdrag att utveckla ett förslag till en nationell strategi för datadriven innovation.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för uppdraget.

Ett nationellt kompetenscenter kring stora datamängder
(Ref till utredningen 4.7.2)

Göteborgs Stads synpunkter:

Göteborgs stad ser positivt på förslaget att ge Vinnova i uppdrag att se till att ett nationellt kompetenscenter inrättas kring metoder för insamling, analys och nyttiggörande av stora datamängder.

Göteborgs Stad delar också de skäl som angivits som motiv för uppdraget.

Säkerhet och integritet i en digital tid
(Ref till utredningen 4.8)

Göteborgs stad gör ingen bedömning.

Rekommendationer
Upphandling för innovation och digitalisering
(Ref till utredningen 4.9)

Göteborgs stad ser positivt på rekommendationen.

Krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
(Ref till utredningen 4.9)

Göteborgs Stad ser positivt på rekommendationen.

Förslagen i relation till arbetet på EU-nivå
(Ref till utredningen 4.10)

Göteborgs Stad ser positivt på rekommendationen.

Göteborg den 18 maj 2016
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Ann-Sofie Hermansson

Jonas Andrén